

ПРАВОВА ОСВІТА

УДК 340.13:614(045)

С. Г. Головко,
кандидат історичних наук, доцент
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0795-7166>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: golovkos@ukr.net

Мета: проаналізувати нормативно-правове забезпечення функціонування вітчизняної науково-освітньої галузі в умовах карантинних обмежень, викликаних пандемією COVID-19. **Методи:** з використанням методу порівняльного аналізу висвітлено основні виклики, що постають перед вітчизняною системою освіти в контексті глобальних змін, зумовлених пандемією коронавірусу, та зарубіжного досвіду їх подолання; з використанням методу синтезу розглянуто систему нормативно-правового забезпечення функціонування науково-освітньої галузі в умовах карантинних обмежень, основні напрями його вдосконалення. **Результати:** висвітлено тенденції модернізації освіти в умовах карантинних обмежень; з'ясовано, що одним із ключових трендів у цьому контексті є запровадження технологій дистанційного навчання та організації наукових досліджень; показано, що однією з актуальних проблем як у національному, так і світовому масштабі, є недостатня розробленість нормативно-правової бази функціонування науково-освітньої галузі та взаємодії її суб'єктів під час карантину; проаналізовано базове законодавство України про освіту та наукову й науково-технічну діяльність і обґрунтовано його потенціал щодо забезпечення можливостей формування ефективних інструментів організації освітнього та науково-дослідницького процесу під час карантину; охарактеризовано нормативно-правові акти з реалізації освітнього процесу, вдосконалення процедур атестації здобувачів освіти різних рівнів та науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації з використанням технологій дистанційного навчання, окреслено коло організаційно-правових питань, що потребують унормування; визначено шляхи подальшої розбудови організаційно-правового забезпечення функціонування науково-освітньої галузі в умовах карантину. **Обговорення:** перспективи широкого запровадження дистанційних технологій у вітчизняній науково-освітній галузі з використанням зарубіжного досвіду та урахуванням тенденцій розвитку її організаційно-правового забезпечення.

Ключові слова: модернізація науково-освітньої галузі; карантинні обмеження; організаційно-правове забезпечення; дистанційна освіта.

Постановка проблеми та її актуальність. В умовах пандемії, викликаній коронавірусною інфекцією, перед світовою спільнотою постали нові виклики, подолання яких вимагає концентрації значних матеріальних, інтелектуальних, організаційних зусиль. Особливих трансфор-

мацій зазнали галузі, функціонування яких безпосередньо пов'язане з комунікаціями значної кількості суб'єктів. Карантинні обмеження суттєво вплинули й на вітчизняну науково-освітню галузь. Вони зумовили необхідність перегляду усталених принципів, методів, форм та технологій організації наукових досліджень та

освітньої практики, а також актуалізували проблему аналізу викликів, що постають перед науково-освітньою галуззю, та пошуку механізмів їх подолання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародний досвід подолання викликів, що постали перед науково-освітньою галуззю внаслідок пандемії, та перспективи його використання в Україні узагальнено в порівняльних дослідженнях, виконаних науковцями Інституту педагогіки НАПН України під керівництвом О. Локшиної [2]. Особливості організаційно-правового забезпечення освітнього процесу в закладах вищої освіти (ЗВО) в умовах загальнодержавного карантину висвітлено у працях Т. Кагановської [3]. Окремі аспекти функціонування закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) в умовах карантинних обмежень висвітлено в аналітичних матеріалах, розроблених науковим колективом Київського університету імені Бориса Грінченка [6]. Разом із тим потребують подальшого дослідження напрями вдосконалення нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення ефективного функціонування науково-освітньої галузі в нових умовах.

Мета: проаналізувати організаційно-правові аспекти функціонування науково-освітньої галузі в умовах карантинних обмежень та визначити напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення цього процесу.

Вклад основного матеріалу. Освіта стала однією з галузей, що зазнали найбільш глобальних впливів в умовах застосування жорстких карантинних обмежень, спрямованих на протидію поширення коронавірусу. Станом на квітень 2020 р. 1,57 млрд здобувачів освіти різних рівнів у понад 190 країнах світу були позбавлені можливості відвідувати заклади освіти та перейшли на онлайн-навчання [6, с. 2]. Кардинальні зміни в організації освітнього процесу вплинули не лише на його суб'єктів, а й на батьків, працівників підприємств і установ, що безпосередньо чи опосередковано забезпечують функціонування освітньої галузі. Відтак, перед суспільством постали нові виклики, зумовлені необхідністю оптимізувати функціонування освіти в нових умовах. Порівняльні дослідження

показують, що найбільш суттєвими з них у світовому масштабі є: недосконалість або відсутність нормативно-правової бази забезпечення реалізації онлайн-освіти; неадаптованість освітніх програм до процесу у новому форматі; відсутність відповідного якісного навчально-методичного забезпечення, технологій і науково обґрунтованих процедур трансформації способів організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти з дисциплін, що традиційно передбачають важливу роль практико-орієнтованих завдань; недостатній рівень забезпечення закладів освіти і педагогів сучасними засобами організації онлайн-освіти, доступу до інтернет-ресурсів; недостатній рівень сформованості цифрової компетентності педагогічних працівників та їхня неготовність до організації онлайн-навчання, відсутність відповідних методик; недостатній рівень сформованості цифрової компетентності та неготовність до онлайн-навчання учнів і батьків; потенційна шкода здоров'ю здобувачів освіти у зв'язку з суттєвим збільшенням часу роботи з комп'ютерними пристроями [2, с. 19]. Міжнародна практика трансформації освіти в умовах карантинних обмежень показує, що однією з першочергових проблем на сьогодні є саме недостатня розробленість нормативно-правової бази функціонування закладів освіти та взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

Зауважимо, що удосконалення нормативно-правових аспектів, пов'язаних із організацією взаємодії суб'єктів освітнього процесу, стало одним із ключових моментів у забезпеченні ефективного функціонування вітчизняної освітньої галузі в умовах карантину. З метою оперативного врегулювання організаційно-правових засад функціонування освітньої галузі МОН України ініціювало спеціальні нормативно-правові акти. Так, листом № 1/9-154 від 11.03.2020 р. керівникам закладів освіти, органам освіти та місцевого самоврядування рекомендувалося розробити заходи щодо часткового переведення працівників на роботу в дистанційному режимі [4]. Листом № 1/9-161 від 13.03.2020 р. встановлювалося, що оплата праці педагогічним, науково-педагогічним працівникам закладів освіти, в яких навчання було при-

пинено на період карантину, здійснювалася в розмірі середньої заробітної плати [20]. Наказом МОН України № 406 від 16.03.2020 р. у закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної, фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти на період карантину виконання освітніх програм мало забезпечуватися шляхом використання технологій дистанційного навчання, що не передбачає відвідування закладів освіти її здобувачами [14]. Спільний лист МОН України та ЦК профспілки працівників освіти і науки від 17.03.2020 р. містив рекомендації департаментам (управлінням) освіти і науки щодо часткового переведення працівників закладів та установ науки і освіти на роботу в гнучкому та/або дистанційному режимі, забезпечення за наявності відповідних умов проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій, збереження за працівниками середнього заробітку на період карантину [18]. Листом № 1/9-173 від 23.03.2020 р. визначено, що для здійснення обміну навчальними матеріалами можуть використовуватися будь-які пристрої (зокрема мобільні телефони), за допомогою яких можна організувати спільноту в соціальних мережах, мобільних додатках. Зазначалося, що матеріали можна надсилати електронною поштою, розміщувати на веб-сайтах закладів освіти (зокрема відео-уроки або посилання на них) [19]. На виконання розпоряджень та рекомендацій МОН України департаментами освіти і науки обласних державних адміністрацій були видані накази щодо особливостей функціонування закладів освіти на місцях. Запроваджувався карантин в закладах освіти усіх типів та визначалися першочергові заходи з організації роботи в умовах карантину, зокрема щодо забезпечення проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій та часткового переведення працівників на роботу в дистанційному режимі [17]. Таким чином, на початковому етапі запровадження карантинних обмежень нормативно-правові акти в галузі функціонування освіти були спрямовані на першочергове унормування діяльності закладів освіти за такими напрямками: реалізація освітнього процесу; оплата праці педагогічних працівників. При

цьому варто зауважити на один важливий момент щодо організації освітнього процесу в дистанційному режимі – дистанційного навчання.

Аналіз проблеми організаційно-правового забезпечення функціонування науково-освітньої галузі показує, що базове законодавство про освіту містить норми, що забезпечують можливість формування ефективних інструментів організації освітнього та наукового процесу під час карантинних обмежень. Зокрема, ст. 9 Закону України «Про освіту» встановлює дистанційну освіту як одну з форм здобуття особою освіти [15]. Згідно зі ст. 49 Закону України «Про вищу освіту» особа має право здобувати освіту в різних формах, зокрема й дистанційно [8]. Стаття 4 Закону України «Про повну загальну середню освіту» зазначає, що повна загальна середня освіта може здобуватися за різними формами, зокрема дистанційною та мережевою [16]. Дистанційна освіта визначається законодавцем як одна з форм освіти, що передбачає організацію індивідуалізованого освітнього процесу, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Особливості реалізації дистанційної освіти в ЗЗСО визначаються «Положенням про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти» (2019). Передбачено, що дистанційне навчання може бути реалізовано шляхом застосування дистанційної форми як окремої форми здобуття освіти або використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання за різними формами здобуття освіти та їх поєднання. З метою організації дистанційного навчання у закладах освіти можуть створюватися класи (групи) з дистанційною формою здобуття освіти [12].

Значимо, що гнучкість та результативність запровадження дистанційного навчання значною мірою позиціонується з автономією закладів освіти різних рівнів. Саме автономність у виробленні механізмів організації освітнього процесу у ЗВО та наявність організаційно-педагогічного та матеріально-технічного забез-

печення дистанційного навчання дало можливість університетам у достатньо короткий термін охопити ним студентську аудиторію та успішно завершити навчальний рік. Натомість практика запровадження дистанційного та змішаного навчання в ЗЗСО показала наявність значних труднощів. Близько 20% ЗЗСО не змогли забезпечити повне дистанційне навчання з усіх предметів у зв'язку з відсутністю відповідного обладнання, доступу до швидкісного інтернету та недостатнім рівнем цифрової компетентності вчителів. Натомість 76% закладів освіти організували онлайн-навчання [1]. Однією з причин такого стану, як відзначають дослідники, залишалася недостатня врегульованість організаційно-правових засад дистанційного навчання та правовідносин, що виникають між суб'єктами освітньої галузі в його процесі, трудових правовідносин щодо тривалості робочого часу, особливостей оплати праці педагогічних працівників в умовах дистанційного режиму роботи, відсутність нормативного визначення змішаного навчання тощо [6, с. 29]. Чинне на той час Положення про дистанційне навчання (2013) не вирішувало всього спектру організаційно-правових питань. Тому важливим кроком у їх вирішенні стало ухвалення нової редакції Положення (2020). Воно встановило нормативне визначення таких категорій, як: дистанційне навчання, суб'єкти дистанційного навчання, інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання, синхронний та асинхронний режими взаємодії суб'єктів освітнього процесу, електронне освітнє середовище, електронні освітні ресурси з навчальних предметів (інтегрованих курсів) тощо [7]. Положення про дистанційну форму здобуття загальної середньої освіти врегульовує коло повноважень педагогічної ради та керівника закладу освіти, педагогічних працівників щодо забезпечення організації освітнього процесу під час дистанційного навчання, здійснення контролю за виконанням освітніх програм, визначення режиму проведення навчальних занять, облік робочого часу та оплати праці працівників, види електронних освітніх ресурсів. Також передбачені важливі норми, як: можливість закладів освіти ство-

ривати власні електронні освітні ресурси для забезпечення дистанційного навчання, використання інших електронних освітніх ресурсів після перевірки щодо відповідності державним стандартам, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти; можливість запровадження електронного журналу за умови наявності відповідного технічного забезпечення та дотримання вимог законодавства щодо захисту інформації.

Карантинні обмеження внесли зміни в традиційну організацію функціонування наукової галузі. Головним чином вони стосувалися зміни технологій наукових комунікацій та режиму роботи наукових працівників. Зауважимо, що організація дистанційного режиму роботи наукових працівників регламентується Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність». У ст. 6 зазначено, що для наукових працівників і спеціалістів наукових установ та ЗВО може запроваджуватися дистанційний режим праці, можливість якого визначається в колективному договорі або рішенні керівника установи за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації. Порядок та умови застосування гнучкого режиму робочого часу та дистанційного режиму праці визначаються у правилах внутрішнього трудового розпорядку наукової установи або ЗВО. Погодження переліку професій і посад наукової установи, на яких застосовується дистанційний режим праці, віднесено до виключної компетенції вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи (ст. 10) [13]. За результатами опитування, ініційованого Радою молодих учених при МОН України за підтримки аналітичного центру «Українська експертна ліга», майже 97% учених, що взяли участь в опитуванні, мали змогу продовжити активну наукову роботу, близько 17% відзначили суттєвий позитивний вплив карантину на її результативність, 85% підготували наукові публікації, 54% взяли участь в онлайн-конференціях, 37% пройшли онлайн-стажування або підвищення кваліфікації, 32% розширили наукові комунікації, 30% започаткували нові напрями наукового дослідження. Якщо до карантину переважним засобом наукових онлайн-комунікацій

були електронне листування (95%), вайбер (80%), фейсбук (64%), то в умовах карантину суттєво зросла кількість зум-комунікацій (з 12,5% до 72%) та значно зменшилася інтенсивність електронного листування (57%) [5]. Таким чином, на практиці дистанційний формат виявився достатньо органічним та результативним для вітчизняної наукової галузі. Натомість виникли суттєві труднощі в організації атестації науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, процедура яких передбачала обов'язкове оприлюднення наукових результатів, що стало неможливим в умовах карантину. Тому на початку запровадження карантинних обмежень МОН України рекомендувало спеціалізованим ученим радам перенести засідання [14]. З метою розблокування процесу присудження наукових ступенів були ініційовані зміни до прикінцевих та перехідних положень Закону «Про вищу освіту» у частині продовження до 30 червня 2021 р. підготовки кандидатів та докторів наук, що здійснюється ЗВО та науковими установами [11], а також відповідні зміни до наказів МОН України щодо діяльності спеціалізованих вчених рад [9]. Постановою Кабінету Міністрів України № 607 від 15.07.2020 р. були внесені зміни до Порядку присудження наукових ступенів, що унормували процедуру проведення засідання спеціалізованої вченої ради у режимі реального часу з використанням засобів відеозв'язку та таємного голосування з використанням програмного забезпечення (засобу), що забезпечує анонімність і верифікованість такого голосування [10]. Це дало змогу організувати роботу спеціалізованих вчених рад у дистанційному або змішаному форматі, що показав свою ефективність.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок щодо сформованості в цілому організаційно-правового забезпечення функціонування науково-освітньої галузі в умовах карантинних обмежень, а також відповідності напрямів його розбудови міжнародним трендам сучасного дослідницько-освітнього простору. Натомість актуальним залишається питання удосконалення його аспектів, пов'язаних із забезпеченням захисту персональних даних суб'єктів освітнього процесу в умовах дистанційної освіти; викорис-

тання ліцензійного програмного забезпечення для потреб онлайн-навчання; експертиза електронних освітніх ресурсів; унормування правового статусу електронних засобів фіксування результатів навчання та робочого часу педагогічних працівників тощо.

Література

1. Аналітична довідка щодо організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти в умовах карантину (за результатами онлайн-анкетування учасників освітнього процесу). URL: <https://bit.ly/313CTDZ>.

2. Відповідь світової спільноти на виклики COVID-19 в освіті (лютий-червень 2020 р.): оглядове видання / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України; наук. ред. О.І. Локшина. Київ: Авторитет, 2020. 36 с.

3. Кагановська Т.Є. Організаційно-правове забезпечення права на здобуття (вищої юридичної) освіти в умовах загальнодержавного карантину. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Сер. Право.* 2020. Вип. 29. С. 26-28.

4. Лист Міністерства освіти і науки України від 11 бер. 2020 р. № 1/9-154. URL: <https://bit.ly/2OMrnfZ>.

5. Наукові комунікації молодих вчених під час карантину. Результати опитування молодих вчених України про умови роботи під час карантину. URL: <https://bit.ly/3t816eV>.

6. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Гриневич Л. та ін. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.

7. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: наказ М-ва освіти і науки України від 08 вер. 2020 р. № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>.

8. Про вищу освіту: Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

9. Про внесення змін до наказів Міністерства освіти і науки України щодо діяльності спеціалізованих вчених рад: наказ М-ва освіти і науки України від 22 лип. 2020 р. № 946. URL: <https://bit.ly/3qABwO7>.

10. Про внесення змін до Порядку присудження наукових ступенів: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 лип. 2020 р. № 607. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/607-2020-%D0%BF#Text>.

11. Про внесення змін до розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту» щодо продовження строку завершення підготовки кандидатів та докторів наук: Закон України від 04 чер. 2020 р. № 676-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-20#Text>.

12. Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти: наказ М-ва освіти і науки України від 23 квіт. 2019 р. № 536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0547-19#Text>.

13. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 лист. 2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

14. Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19: наказ М-ва освіти і науки України від 16 бер. 2020 р. № 406. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/MON406_2020.pdf.

15. Про освіту: Закон України від 05 вер. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

16. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січ. 2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

17. Про призупинення освітнього процесу в закладах області: наказ Департаменту освіти і науки Вінницької обласної державної адміністрації від 12 бер. 2020 р. № 127. URL: <https://bit.ly/3rGJaYw>.

18. Про умови та оплату праці працівників закладів освіти і науки в умовах карантину: спільний лист Міністерства освіти і науки України та ЦК профспілки працівників освіти і науки України від 17 бер. 2020 р. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/1_9-162.pdf.

19. Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину: лист М-ва освіти і науки України від

23 бер. 2020 р. № 1/9-173. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/1_9-173.pdf.

20. Щодо оплати праці працівників закладів освіти під час призупинення навчання через карантин: лист М-ва освіти і науки України від 13 бер. 2020 р. № 1/9-161. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/1_9-161.pdf.

References

1. Analitichna dovidka shchodo orhanizatsii dystantsiinoho navchannia u zakladakh zahalnoi serednoi osvity v umovakh karantynu (za rezultatamy onlain-anketuvannia uchashchiv osvithnoho protsesu). URL: <https://bit.ly/3l3CTDZ>.

2. Vidpovid svitovoi spilnoty na vyklyky COVID-19 v osviti (liutyi-cherven 2020 r.): ohliadove vydannia / NAPN Ukrainy, In-t pedahohiky NAPN Ukrainy; nauk. red. O.I. Lokshyna. Kyiv: Avtorytet, 2020. 36 s.

3. Kahanovska T.Ye. Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia prava na zdobuttia (vyshchoi yurydychnoi) osvity v umovakh zahalnodержavnogo karantynu. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina. Ser. Pravo.* 2020. Vyp. 29. S. 26-28.

4. Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 11 ber. 2020 r. № 1/9-154. URL: <https://bit.ly/2OMrmfZ>.

5. Naukovi komunikatsii molodykh vchenykh pid chas karantynu. Rezultaty opytuvannia molodykh vchenykh Ukrainy pro umovy roboty pid chas karantynu. URL: <https://bit.ly/3t816eV>.

6. Orhanizatsiia osvithnoho protsesu v shkolakh Ukrainy v umovakh karantynu: analitichna zapyska / Hrynevych L. ta in. Kyiv: Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka, 2020. 76 s.

7. Polozhennia pro dystantsiinu formu zdobuttia povnoi zahalnoi serednoi osvity: nakaz M-va osvity i nauky Ukrainy vid 08 ver. 2020 r. № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>.

8. Pro vyshchu osvitu: Закон України від 01 лyp. 2014 r. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

9. Pro vnesennia zmin do nakaziv Ministerstva osvity i nauky Ukrainy shchodo diialnosti spetsializovanykh vchenykh rad: nakaz M-va osvity

i nauky Ukrainy vid 22 lyp. 2020 r. № 946. URL: <https://bit.ly/3qABwO7>.

10. Pro vnesennia zmin do Poriadku prysudzhennia naukovykh stupeniv: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15 lyp. 2020 r. № 607. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/607-2020-%D0%BF#Text>.

11. Pro vnesennia zmin do rozdiliv XV «Prykintsevi ta perekhidni polozhennia» Zakonu Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» shchodo prodovzhennia stroku zavershennia pidhotovky kandydativ ta doktoriv nauk: Zakon Ukrainy vid 04 cher. 2020 r. № 676-IKh. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-20#Text>.

12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro instytutsiinu formu zdobuttia zahalnoi serednoi osvity: nakaz M-va osvity i nauky Ukrainy vid 23 kvitn. 2019 r. № 536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0547-19#Text>.

13. Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist: Zakon Ukrainy vid 26 lyst. 2015 r. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

14. Pro orhanizatsiini zakhody dlia zapobihannia poshyrenniu koronavirusu COVID-19: nakaz M-va osvity i nauky Ukrainy vid 16 ber. 2020 r. № 406. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/MON406_2020.pdf.

15. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05 ver. 2017 r. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

16. Pro povnu zahalnu seredniu osvitu: Zakon Ukrainy vid 16 sich. 2020 r. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

17. Pro pryzupynennia osvitnoho protsesu v zakladakh oblasti: nakaz Departamentu osvity i nauky Vinnytskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii vid 12 ber. 2020 r. № 127. URL: <https://bit.ly/3rGJaYw>.

18. Pro umovy ta oplatu pratsi pratsivnykiv zakladiv osvity i nauky v umovakh karantynu: spilnyi lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy ta TsK profspilky pratsivnykiv osvity i nauky Ukrainy vid 17 ber. 2020 r. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/1_9-162.pdf.

19. Shchodo orhanizatsii osvitnoho protsesu v zakladakh zahalnoi serednoi osvity pid chas karantynu: lyst M-va osvity i nauky Ukrainy vid 23 ber. 2020 r. № 1/9-173. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/1_9-173.pdf.

20. Shchodo oplaty pratsi pratsivnykiv zakladiv osvity pid chas pryzupynennia navchannia cherez karantyn: lyst M-va osvity i nauky Ukrainy vid 13 ber. 2020 r. № 1/9-161. URL: https://vin-osvita.gov.ua/uploads/documents/1_9-161.pdf.

**ORGANIZATIONAL AND LEGAL BASIS OF FUNCTIONING OF THE
SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL AREA IN UKRAINE UNDER THE
CONDITIONS OF THE COVID-19 PANDEMIC**

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: golovkos@ukr.net

Purpose: to analyze the regulatory and legal support for the functioning of the domestic scientific and educational sector in the conditions of quarantine restrictions caused by the COVID-19 pandemic. **Methods:** the main challenges faced by the domestic education system in the context of global changes caused by the coronavirus pandemic as well as foreign experience in overcoming them were highlighted by applying the method of comparative analysis; the system of normative-legal maintenance of functioning of domestic scientific and educational branch in the conditions of quarantine restrictions, the basic directions in its perfection is considered by applying the method of synthesis. **Results:** trends of education modernization in the conditions of quarantine restrictions are covered; it was found that one of the key trends in this context is the introduction of distance learning technologies and research organization; it is shown that one of the urgent problems both on a national and global scale is the insufficient development of the legal framework for the functioning of the scientific and educational sector and the interaction of its subjects during quarantine; the basic legislation of Ukraine on education-scientific and scientific-technical activities (laws «On Education», «On Higher Education», «On Complete General Secondary Education», «On Scientific and Scientific-Technical Activity») was analyzed and its potential to ensure opportunities for the formation of effective tools for organizing the educational and research process during quarantine restrictions was substantiated; normative-legal acts on realization of educational process, improvement of procedures for the attestation of students of different levels and scientific-pedagogical workers of higher qualification by means of distance learning technologies (in particular, Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, orders and instructions of MES of Ukraine on organization of the work of educational institutions and scientific institutions under quarantine conditions, a new edition of the Regulations on distance learning of comprehensive secondary education, etc.) were covered and the range of organizational and legal issues that need to be standardized was outlined; the ways of the further development of organizational and legal support for the functioning of the domestic scientific and educational sector in quarantine were determined. **Discussion:** prospects for the widespread introduction of distance technologies in the domestic scientific and educational area using foreign experience and taking into account trends in its organizational and legal support.

Keywords: modernization of scientific and educational branch; quarantine restrictions; organizational and legal support; distance education.